

ДЕФИЦИТ НА РАСТЕЖЕН ХОРМОН

Наръчник за пациента

Тази брошура ще Ви помогне да разберете по-добре някои факти, свързани с дефицита на растежен хормон. Предоставената информация е написана по-общо и не всичко ще съответства точно на състоянието на Вашето дете. Надяваме се, че тя ще Ви помогне да разберете това състояние и ще ви даде основни насоки за обсъждане с Вашия личен лекар и екипа от специалисти.

Дефицит на растежен хормон - Серия №2 (последна ревизия - август 2006)

Тази брошура е създадена от Фернандо Вера и проф. Гари Бътлър от Великобритания (август 2006). Някои части от текста са извадки или модификации от серия брошури за растежа и неговите нарушения (трето издание, 2000) и могат да се използват заедно с тях, тъй като дават възможност за избор между брошури с идентична информация, но предназначени за хора от различни възрасти и с различни възможности за четене и разбиране. Номерирането във всяка серия е еднакво за по-лесно сравнение. Оригиналните серии на брошурата могат да бъдат изтеглени от сайтовете, посочени в края на брошурата.

Всички илюстрации са нарисувани и продуцирани от Фернандо Вера.

Тази брошура е част от серия брошури за различни хормонални заболявания. Останалите брошури са:

Серия № 3. Пубертет при деца с дефицит на растежен хормон.

Серия №4. Преждевременен пубертет

Серия № 5. Спешни състояния при деца с дефицит на кортизол и растежен хормон и деца с рецидивираща хипогликемия.

Серия № 6. Вродена адренална хиперплазия.

Серия №. Дефицит на растежен хормон при млади възрастни.

Серия № 10. Конституционално изоставане в растежа и пубертетното развитие.

Серия № 11. Множествен дефицит на хипофизарни хормони.

Серия № 12. Безвкусен диабет.

Серия № 13. Краниофарингеом.

Серия № 14. Интраутеринно изоставане в растежа или деца, малки за гестационната възраст.

Серия № 15.a. Хипертиреоидизъм.

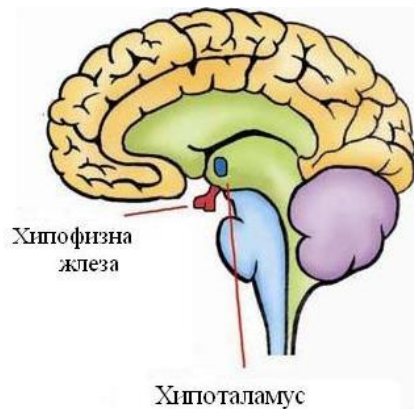
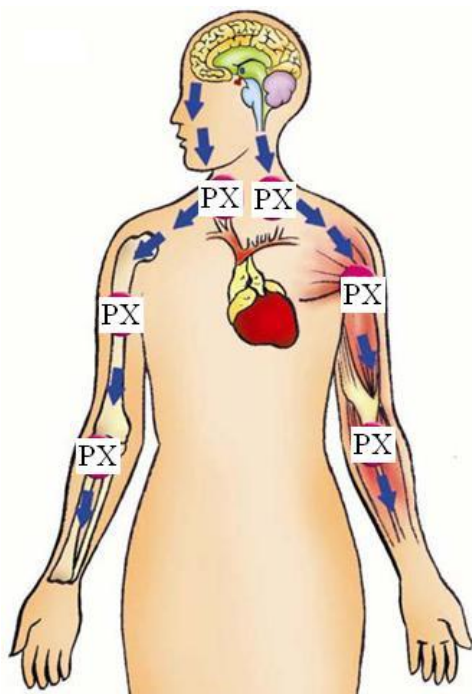
Серия № 15.b. Хипотиреоидизъм.

Серия № 16. Захарен диабет тип 2 и затлъстяване.

Създаването на тези брошури е подкрепено от Serono-Merck Ltd, Великобритания. Допълнителна помощ е оказана от Детската растежна фондация (www.childgrowthfoundation.org).

Какво е дефицит на растежен хормон?

Хормоните са сигналите, които тялото използва, за да предизвика някакъв ефект. Ролята на растежния хормон е да контролира растежа на костите, мускулите и всички останали органи. Този хормон се произвежда в мозъка и се отделя в кръвта.

За **дефицит на растежен хормон** говорим тогава, когато **хипофизата** в мозъка не може да произведе достатъчно количество растежен хормон. Това обикновено се дължи на проблеми или в хипоталамуса, или в хипофизата, които са части от мозъка и са отговорни за производството на хормони.

Когато нивата на растежния хормон на детето са много ниски или той напълно липсва, се казва, че детето има **дефицит на растежен хормон**. Когато нивата на растежния хормон са недостатъчни, се казва, че детето има **недостатъчност на растежен хормон**.

Лечението на деца с липсващ или недостатъчен растежен хормон вече е достъпно за всички.

Какви са причините за дефицит на растежен хормон?

Има много причини за това, но повечето остават неизвестни. Обикновено дефицитът на растежния хормон е в резултат на увреда на хипофизата по време на раждането. Такава увреда може да настъпи също и в резултат на тежка мозъчна травма. В някои случаи дефицитът може да бъде наследствен.

Как се диагностицира дефицитът на растежен хормон?

Нормалните нива на растежен хормон в кръвта се променят ежечасно. В резултат на това изследването на тези нива е трудна задача. Растежният хормон се отделя на серия от пулсове в течение на деня и нощта и особено по време на сън. За да се изследва този хормон, трябва да се вземе кръв след провокирано отделяне на растежен хормон или трябва често да се взема кръв през различни интервали. Използват се основно два вида тестове:

- **Стимулиращи тестове:** Растежният хормон се стимулира и след това се измерва.

•**Изследване на IGF-1 (инсулиноподобен растежен фактор-1):** Взема се кръв за изследване на този фактор. Неговото количество е показател за това колко растежен хормон се произвежда в тялото.

Тези изследвания дават представа за концентрацията на хормона, която се сравнява с нормалните стойности. Нормата може да е различна за различните тестове. Продължаващите след това изследвания използват и други тестове, като често е необходимо скениране на мозъка.

Какво е лечението на дефицита на растежния хормон?

Основното лечение на дефицита е хормонално заместване със синтетична форма на растежен хормон. Тази синтетична форма е еднаква с естествения човешки растежен хормон.

Каква е дозата, честотата и продължителността на лечението с растежен хормон?

Дозата на растежния хормон варира в зависимост от теглото/големината на Вашето дете. Това означава, че дозата, предписана на Вашето дете, ще се увеличава съобразно с възрастта и размерите на детето.

Растежният хормон обикновено се поставя ежедневно чрез подкожна инжекция. Препоръчва се да се инжектира вечер, непосредствено преди лягане.

Как се дозира инжекцията?

Важно е Вашият лекуващ лекар да пресметне дозата в милиграми (мг) на приложение. В миналото са използвани различни мерни единици, но сега се използват единствено мг. Дозата непрекъснато ще се променя в зависимост от ефекта отлечението, порастването и промяната в хормоналната секреция при Вашето дете (напр. пубертет). Ако нещо не Ви е ясно, попитайте лекуващия си лекар.

Как се съхранява растежният хормон?

Растежният хормон трябва да се държи охладен, обикновено в хладилник (но не много близо до замразяващата камера). Лекарството се поврежда повече от горещина и няма да действа така добре. За всеки тип растежен хормон може да се намери различна информация. Тази информация е различна за различните препарати. Четете съветите, дадени в листовката, придружаваща Вашия растежен хормон.

Какви са различните видове инжектиращи устройства за растежен хормон?

За поставяне на инжекциите с растежен хормон се използват следните устройства:

- **Инжекторна писалка:** Нейният външен вид наподобява голяма писалка, която съдържа флакон с растежен хормон. Те предлагат удобството на предварително определените дози. Децата ги намират както за практични, така и за атрактивни.
- **Предварително заредени флакони (писалки):** Растежният хормон се поставя по същия начин, както при зареждащи се с флакони писалки. След използване на съдържанието, предварително заредените писалки се изхвърлят. Предлагат се в различни количества според възрастта и дневната доза при детето Ви.
- **Автоинжектиращи устройства:** Автоинжектиращите устройства изцяло скриват иглата и спринцовката така, че да не се виждат. При натискане на бутона иглата се забива в кожата и растежният хормон се инжектира автоматично. Това е бърза и обикновено безболезнена процедура.
- **Инжектор Нурогuard:** Това устройство използва инсулинови спринцовки и скрива иглата. Те помагат на родителите, които имат трудности с инжектирането на малки деца и на децата, които си го инжектират сами.
- **Безиглен инжектор:** В това устройство растежният хормон се вкарва през кожата като се използва въздушен инжектор със силно налягане. Не се използва игла. Понякога това може малко да боли или да щипе след това.

Какво правим с инжекциите по време на боледуване (и в случай на пропуснати инжекции)?

Растежният хормон трябва да продължи да се поставя и по време на заболяване. Като цяло, ако Вашето дете е толкова болно, че не може да бъде инжектирано, без това значително да наруши състоянието му и Вие пропуснете ден или два, не се безпокойте. Само продължителното или повтарящо се пропускане на инжекции ще засегне растежа. Изключително важно е да знаете, че **в никакъв случай** не бива да се пропускат инжекции, ако детето Ви има ниска кръвна глюкоза, дължаща се на дефицита на растежен хормон.

Ако Вашето дете има **множествен дефицит на хипофизарни хормони**, лечението по време на заболяване е по-сложно. Независимо от това, продължаването на лечението с определеното количество растежен хормон ще бъде от полза.

Какво можем да кажем за лечението през пубертета и при възрастни?

Около половината от децата, които имат дефицит на растежен хормон, обикновено имат и друг хормонален дефицит, засягащ пубертетното развитие. Това ще наложи допълнително лечение, за да се предизвика пубертет.

След като децата станат възрастни, инжектирането на растежен хормон може да бъде продължено. Това е така, защото растежният хормон може да помогне да се предотврати остеопорозата (чупливи кости) и да подобри общото здравословно състояние.

Какви са страничните ефекти от лечението с растежен хормон?

Някои пациенти съобщават за местна кожна реакция или образуване на «бучици» на мястото на инжектиране. Това обикновено може да се избегне със смяна на местата на инжектиране.

Има някои странични ефекти при лечението с растежен хормон. Един добре известен страничен ефект, макар и изключително рядък, е увеличеното налягане на течността в мозъка. Това се нарича **доброкачествена вътречерепна хипертензия**. В такъв случай лечението с растежен хормон трябва да се спре и с това състоянието следва да изчезне. След това лечението се започва с друга доза, за да се избегнат бъдещи проблеми.

Какви други източници на полезна информация има?

Целта на тази листовка е даде основна представа за дефицита на растежен хормон. Повече информация можете да намерите в следните източници:

- **European Society for Paediatric Endocrinology** ESPE Secretariat, BioScientifica Euro House 22 Apex Court Woodlands, Bristol BS32 4JT - UK Telephone No: + 44 (0) 01454 642208 Internet: <http://www.eurospe.org/>
- **British Society for Paediatric Endocrinology and Diabetes** BSPED Secretariat, BioScientifica Euro House 22 Apex Court Woodlands, Bristol BS32 4JT - UK Telephone No: + 44 (0) 01454 642208 Internet: <http://www.bsped.org.uk/>
- **Child Growth Foundation**
2 Mayfield Avenue, Chiswick London W4 1PW UK.

Telephone +44 (0) 20 8995 0257 Internet:
<http://www.childgrowthfoundation.org/>

Можете също така да се консултирате за допълнителна информация с Вашия лекар или сестра в района, където живеете.

Експертен център по редки ендокринни болести
УМБАЛ "Св. Марина" ЕАД, Варна
Expert Center of Rare Endocrine Diseases
УМНАТ "Sv. Marina" - Varna
Р-л на центъра: проф. д-р Виолета Йотова, дм, дн
тел: +359 52/978577
факс: +359 52/302889
e-mail: vecred1@gmail.bg
www.svetamarina.com